

Komunitní plán sociálních služeb města Ralsko

**Aktualizace a doplnění
pro období 2016-2020**

**upravená pracovní verze
prosinec 2015**

Objednatel: Město Ralsko

Zpracovatel: LB plán, s.r.o.

Obsah:

A.1	Východiska zpracování, použité podklady a vstupy	3
A.2	Základní demografické a socioekonomické údaje	4
A.2.1	Socioekonomická charakteristika oblasti	4
A.2.2	Demografická analýza	4
A.3	Popis situace v poskytování sociálních služeb	8
A.3.1	Popis situace	8
A.3.2	Datová část	11
A.4	Popis situace v dalších navazujících oblastech (školství, zdravotnictví, bezpečnost)	13
A.5	Zjednodušená SWOT analýza – Analytické závěry	15
B.1	Dlouhodobá vize	18
B.2	Strategické cíle a rozvojová opatření pro období 2016-2020	19
B.2.1	Přehled strategických cílů a indikátorů jejich plnění	19
B.2.2	Rozvojová opatření	21
B.3	Časový plán realizace opatření	28
B.4	Stanovení priorit pro realizaci opatření v období 2016-2020	29
C.	Doporučení pro další postup	30

A.1 VÝCHODISKA ZPRACOVÁNÍ, POUŽITÉ PODKLADY A VSTUPY

Předkládaná analytická část Komunitního plánu byla zpracována v návaznosti na výstupy první fáze plnění zakázky, jejímž obsahem byl monitoring plnění Komunitního plánu (a jeho aktualizace) za období 2010-2015 a rovněž stanovení metodiky zpracování a obsahu komunitního plánu pro roky 2016 - 2020.

Sociální služby představují možnost, jak naplnit některé potřeby nebo jinak napomoci lidem, kteří z nějakého důvodu nemohou či nejsou schopni si je zajistit sami. K tomu, aby sociální služby byly dostupné jak z hlediska jejich rozmanitého zaměření, tak i z hlediska geografické dosažitelnosti, přispívají jejich poskytovatelé, obce i kraje. Sociální služby mají návaznost na demografii obyvatelstva, bytový fond, trh práce, zaměstnanost, výchovu, vzdělávání, osvětu, zdravotnictví, sport, tělovýchovu, kulturu, zájmovou činnost a je třeba prosazovat meziresortní přístup, spolupráci a návaznost na regionální i místní úrovni.

Strategickým cílem komunitního plánování oblasti sociálních služeb na území města Ralsko je v souladu s politikou Libereckého kraje a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, vytváření takových podmínek, aby lidé mohli využívat služby ve svém domácím prostředí a mohli zachovávat přirozené sociální vazby, a zajištění optimální sítě sociálních služeb s důrazem na zajištění odpovídající kvality.

Při zpracování analytické části KP byla využita celá řada podkladů a informací z různých zdrojů. Zejména se jednalo o následující dokumenty:

Dokumenty a zdroje dat na úrovni kraje

SPRSS LK
Akční plán 2015
Datové centrum sociálních služeb Libereckého kraje
Statistiky ČSÚ Liberec

Dokumenty a zdroje dat na úrovni města

Komunitní plán sociálních služeb města Ralsko 2010-2015
Monitoring a doplnění KPSS města Ralsko (aktualizace, schváleno v září 2011)
Monitoring plnění KPSS za roky 2012, 2013 a 2014
Katalog poskytovatelů sociálních služeb pro území města Ralsko
Strategický plán lokálního partnerství Ralsko pro roky 2013-2015
Strategický plán sociálního začleňování Ralsko pro roky 2015-2018 (pracovní verze)
Program rozvoje města Ralsko (SAUL + ARR, 2011) + akční plán (2013)
Informace z činnosti KPSS

Hlavním úkolem analytické části je identifikace problémových míst a shromáždění zásadních argumentů využitelných při formulování návrhů cílů a opatření pro další období.

A.2 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ A SOCIOEKONOMICKÉ ÚDAJE

A.2.1 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Samostatná obec Ralsko vznikla 1.1.1992 na sloučeném území několika původních obcí, které byly dlouhá desetiletí součástí vojenského výcvikového prostoru. Z hlediska plošné výměry je město druhým největším v ČR (celková rozloha činí 17.025 ha). Město (respektive jeho dvě nejvíce osídlené části) leží na spojnici Mimoň – Mnichovo Hradiště, vzdálenosti do větších center: Liberec 50 km, Česká Lípa 25 km.

Po roce 1992 došlo k novému osídlování území (mj. se obyvateli Ralska stalo několik rodin Volyňských Čechů). Hlavním impulsem byla nabídka levného bydlení v postupně rekonstruovaných panelových domech po sovětské armádě. V roce 2006 získalo Ralsko statut města.

Ralsko se skládá z 9 částí města: Boreček, Horní Krupá, Hradčany, Hvězdov, Jabloneček, Kuřívody, Náhlov, Plouznice, Svěbořice.

V členění veřejné správy (přenesené působnosti) je MěÚ Ralsko pouze úřadem I. stupně, spádově patří město do obvodu POÚ II. stupně Mimoň a ORP Česká Lípa.

Více než 75% obyvatelstva je koncentrováno ve dvou největších sídlech (Kuřívody, Plouznice), kde jsou soustředěny také některé služby. Vybavenost města službami však není příliš vysoká, ať už jde o obchodní síť nebo další služby. Za nimi musí obyvatelé Ralska dojíždět do Mimoně, případně dál do České Lípy, Mnichova Hradiště, Mladé Boleslavi nebo Liberce.

Zásadním socioekonomickým problémem jsou důsledky historického vývoje – využívání území pro vojenské účely, zánik nebo obnovování některých téměř zaniklých sídel, nesourodé a nepůvodní obyvatelstvo atd. S tím souvisí poměrně vysoká míra sociálního vyloučení obyvatelstva v Ralsku. Ve městě se nadále nacházejí lokality s vysokou koncentrací sociálně znevýhodněných a vyloučených osob a celých rodin (podle aktuální Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR od GAC spol. s.r.o. jde o 900 až 1300 osob k 31. 12. 2014). Především se jedná o části Náhlov a Plouznice. Příčinou je především izolace či odloučenost jednotlivých lokalit, výrazná stopa v charakteru zástavby a infrastruktury, která po několik desetiletí (od konce 2. světové války do začátku 90. let 20. století) sloužila jako součást vojenského prostoru, nízká občanská vybavenost a poměrně komplikovaná dostupnost pracovních příležitostí, sociálního a dalšího vyžití a především prostorová segregace sociálně slabých osob a rodin v těchto lokalitách.

A.2.2 DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

Následující část analýzy obsahuje popis vývoje základních demografických ukazatelů.

Demografický vývoj Ralska je ve srovnání s okolním územím zcela netypický. Pro posouzení sociální situace a potenciálu rozvoje je rozhodující období posledních cca 30 let. Počet obyvatel se za tuto dobu velmi výrazně změnil, zejména mezi roky 1991 a 2011 došlo k dramatickému nárůstu počtu obyvatel (z 524 na 2020 obyvatel, tzn. téměř čtyřnásobně za

dvacet let). Tento trend se pozastavil v poledních cca 2 letech, další vývoj lze obtížně předpovídat – bude záležet na možnostech rekonstrukce dalších bytových domů a jejich nabídce novým občanům města, včetně nabídky dalších služeb, pracovních příležitostí atd. Jinak je možné předpokládat postupné přibližování populačního vývoje trendu, který je obvyklý v celém regionu Českolipska.

Tab. č.1

Vybrané charakteristiky populačního vývoje ve městě RALSKO

	1999	2002	2006	2010	2014
Stav obyvatel k 31.12.	924	1 694	1 920	2 157	2 073
v tom:					
0–14	200	431	449	489	419
15–64	656	1 165	1 346	1 493	1 424
65 +	68	98	125	175	230
Sňatky	9	10	26	15	9
Sňatky na 1 000 obyvatel	9,9	6,2	13,6	7,0	4,4
Živě narození	11	38	33	29	22
v tom:					
muži	5	16	16	16	12
ženy	6	22	17	13	10
Živě narození na 1 000 obyvatel	12,1	23,5	17,3	13,5	10,7
Zemřelí	10	12	10	13	16
v tom:					
muži	7	5	5	8	10
ženy	3	7	5	5	6
Zemřelí na 1 000 obyvatel	11,0	7,4	5,2	6,1	7,8
Přistěhovalí	86	269	144	132	143
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	94,3	166,0	75,5	61,5	69,7
Vystěhovalí	50	128	141	96	148
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	54,8	79,0	73,9	44,7	72,1
Přírůstek stěhováním	36	141	3	36	-5
v tom:					
muži	10	65	4	15	-1
ženy	26	76	-1	21	-4
v tom ve věku:					
0–14	4	34	-4	-5	-26
15–64	30	104	8	33	8
65 +	2	3	-1	8	13
Přírůstek celkový	37	167	26	52	1
přirozený	1	26	23	16	6
stěhováním	36	141	3	36	-5
Přírůstek na 1 000 obyvatel					
celkový	40,6	103,1	13,6	24,2	0,5
přirozený	1,1	16,0	12,1	7,4	2,9
stěhováním	39,5	87,0	1,6	16,8	-2,4

Věková struktura obyvatelstva

Tabulka č. 2 Věková struktura obyvatelstva města Ralsko k 31. 12. 2014

Obyvatelstvo města Ralsko a okolních měst podle věkových skupin k 31. 12. 2014

Kód obce	Název obce	Počet obyvatel	v tom ve věku											Průměrný věk	
			0–14		15–29		30–44		45–59		60–74		75+		
562017	Ralsko	2 073	419	20,2%	351	16,9%	524	25,3%	423	20,4%	296	14,3%	60	2,9%	37,2
561835	Mimoň	6 532	1 016	15,6%	1 153	17,7%	1 533	23,5%	1 179	18,0%	1 205	18,4%	446	6,8%	41,4
562092	Stráž p. R.	4 057	658	16,2%	828	20,4%	988	24,4%	795	19,6%	644	15,9%	144	3,5%	38,7

Komentář - věková struktura obyvatel Ralska je příznivější ve srovnání s okolními městy (Mimoň, Stráž pod Ralskem) i s průměrem Libereckého kraje, zejména se jedná o průměrný věk obyvatel, vyšší podíl dětí a mladých do 20 let a naopak nižší podíl seniorů nad 75 let. Ralsko je z hlediska věkové struktury jednou z nejmladších obcí v celé ČR. Trend stárnutí se ale projevuje i zde, roste podobně jako v jiných oblastech, vychází ale z nižších počátečních hodnot. V roce 2011 byl průměrný věk občanů Ralska nižší cca o 6 let než průměr České republiky.

Tabulka č. 3 Průměrný věk obyvatel v Ralsku (časová řada)

Průměrný věk obyvatel Ralska - časová řada

	1999	2002	2006	2010	2014
Stav obyvatel k 31.12.	924	1 694	1 920	2 157	2 073
v tom:					
0–14	200	431	449	489	419
15–64	656	1 165	1 346	1 493	1 424
65 +	68	98	125	175	230
Průměrný věk	32,2	30,4	32,5	34,6	37,2
Index stáří (65+ / 0–14 v %)	34,0	22,7	27,8	35,8	54,9
v tom:					
muži	466	856	978	1 112	1 057
v tom ve věku:					
0–14	100	209	221	239	206
15–64	338	606	700	795	746
65 +	28	41	57	78	105
ženy	458	838	942	1 045	1 016
v tom ve věku:					
0–14	100	222	228	250	213
15–64	318	559	646	698	678
65 +	40	57	68	97	125

Stav a vývoj nezaměstnanosti

Trh práce je stejně jako jiné socioekonomické oblasti silně ovlivněn nesourodým vývojem území v posledních desetiletích. Pracovních příležitostí je málo, podpora vzniku nových se ne vždy podařila, celý region silně utrpěl po zavedení útlumového programu ve státním podniku DIAMO atd. Pozitivně naopak zapůsobil růst automobilového průmyslu v návaznosti na Škodu auto v Mladé Boleslavi. Tyto pracovní příležitosti jsou ale pro občany (zejména některých místních částí) města obtížně dostupné

K 31. 12. 2014 bylo v Ralsku evidováno 151 nezaměstnaných, z toho 62 dlouhodobě. **Podíl nezaměstnaných** tak činil **10,1%**. Vyšší nezaměstnanost je mezi ženami (podíl 14%) než u mužů (6,7%). Nezaměstnanost je vyšší ve srovnání s průměrem kraje i s okolními městy (Mimoň 5,8%, Stráž pod Ralskem 4,3%). K uvedenému datu bylo ve městě evidováno pouze 7 volných pracovních míst (což znamená velmi nepříznivých 21,6 uchazečů na 1 volné místo). Z hlediska dlouhodobějšího vývoje došlo v posledních dvou letech k mírnému zlepšení (snížení počtu nezaměstnaných). Velkým problémem je stále nízká kvalifikace pracovní síly, případně odlišná od potřeb zaměstnavatelů (zejména v posledním roce dochází v celém kraji včetně Českolipska k navyšování počtu volných míst, pro které zaměstnavatelé nemohou najít odpovídající profese). Ke zlepšení situace pomáhají aktivity realizované v rámci programů sociálního začleňování, konkrétně podpora rekvalifikací, zřizování míst VPP (veřejně prospěšné práce) nebo zařazení do projektů Úřadu práce (RIP). Zdroj dat: statistiky ČSÚ Liberec

Sociální dávky

V posledních letech neustává stoupající trend, tj. navyšování počtu osob i celkového objemu finančních prostředků, vynakládaných na sociální dávky pro občany Ralska. Mezi roky 2011 a 2014 došlo k navyšování dávek hmotné nouze o cca 38% a příspěvku na bydlení o cca 34%.

Dílčí závěry:

- Z provedené zjednodušené socioekonomické a demografické analýzy vyplývá, že ve střednědobém horizontu lze očekávat stagnaci podílu obyvatel v předproduktivním věku, oslabování podílu obyvatel v produktivním věku a **značný relativní nárůst obyvatel v poproduktivním věku**.
- Sociální služby by tedy měly být zaměřeny primárně na věkovou skupinu 65+ s důrazem na maximální podporu služeb poskytovaných v přirozeném prostředí. S ohledem na nárůst průměrné délky dožití (střední délka života) by měly být zajišťovány služby, které podporují aktivní život a zároveň prodlužují dobu seniorské nezávislosti na ambulantních či terénních sociálních službách.
- V případě ostatních věkových skupin je třeba zaměřit pozornost na služby sociální prevence a poradenství orientované zejména na předcházení problémů způsobených vnějšími vlivy (nezaměstnanost, finanční nedostatečnost, psychologické problémy, související sociální patologie).
- Řešené území města je charakteristické nízkou podnikatelskou aktivitou a nízkým počtem pracovních příležitostí. Dalším podstatným rysem je velmi problematická vzdělanostní struktura (značný podíl obyvatel se základním nebo středním odborným vzděláním).

A.3 POPIS SITUACE V POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

A.3.1 POPIS SITUACE

Cílová skupina: SENIŘI a OZP (osoby se zdravotním postižením)

Na území města Ralsko nemá sídlo žádný registrovaný poskytovatel sociálních služeb. Město úzce spolupracuje s nejbližším poskytovatelem - Sociální služby města Mimoň, který poskytuje pro občany Ralska registrované služby - § 40 **Pečovatelská služba** a §49 **Domov pro seniory**.

Ze získaných informací vyplývá, že výše zmíněné služby jsou obyvatelům dostupné většinou bez problémů. Cena služeb pro občany Ralska je stejná jako pro občany Mimoně. Město Ralsko každoročně (od roku 2013) přispívá poskytovateli ze svého rozpočtu částkou 200 tis.Kč na zajištění udržitelnosti služeb potřebných a nezbytných pro občany města.

Pro všechny obyvatele Ralska je k dispozici možnost využívat další služby poskytované v Mimoně nebo v České Lípě, problémem je ale jejich vzdálenost od bydliště klientů. Dopravní obslužnost ve městě sice není celkově špatná, ale z některých částí města je pro starší nebo zdravotně znevýhodněné obyvatele **dostupnost služeb** (nejen sociálních, ale i zdravotnických a dalších pro život důležitých služeb) velmi problematická. Jednou z možností zlepšení této situace by bylo zavedení speciální dopravní služby, která by byla občanům k dispozici na objednání (nikoliv však zcela zdarma). Podobné modely (většinou s finanční podporou samosprávy) zkouší několik měst a obcí i v Libereckém kraji.

Pro lepší pokrytí potřeb občanů Ralska (i širšího okolí) by bylo vhodné doplnit nabízené spektrum služeb pro seniory s pokročilým stupněm zdravotních komplikací o **odlehčovací služby** (§44) a to jak v ambulantní, tak i pobytové formě. V současné době poskytuje odlehčovací služby (kapacita 2 osoby pro celou spádovou oblast Českolipska) pouze Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, o.p.s. ve svém centru v České Lípě.

Vzhledem k větší vzdálenosti některých služeb (zejména z odlehlejších částí města) je běžně využíváno neformální péče – tzn. sousedské výpomoci a pomoci v rodině (včetně soužití několika generací). Z důvodu předpokládaného navyšování počtu seniorů bude v budoucnu potřeba věnovat větší pozornost a podporu tzv. sdílené péči, tedy kombinaci péče poskytované profesionálními poskytovateli a neformální pomoci v domácím prostředí uživatelů (včetně paliativní péče).

Pro cílovou skupinu seniorů jsou k dispozici také aktivity a programy, které organizuje Klub seniorů a Místní centrum pro setkávání v Kuřívodech. Jejich činnost je finančně podporována z rozpočtu města.

Cílová skupina osob se zdravotním postižením není v Ralsku systematicky sledována a evidována. V minulosti byli dotčení občané osloveni s nabídkou společných setkání a řešení jejich problémů, zájem však nebyl. Zajištění služeb si řeší každý sám, základní poradenství a půjčování kompenzačních pomůcek nabízí registrovaný poskytovatel - Sociální služby města Mimoň. Další specializované služby jsou k dispozici u vzdálenějších poskytovatelů – především se jedná o Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, které nabízí širokou paletu služeb pro OZP (v České Lípě nebo v Liberci), dále denní stacionář a domov

---

pro zdravotně postižené v České Lípě (Denní a pobytové služby, p.o.), chráněná dílna (Farní charita Česká Lípa), služby pro duševně nemocné (Fokus Liberec) atd.

Cílová skupina: Osoby ohrožené sociálním vyloučením (včetně menšin a osob závislých nebo ohrožených závislostmi)

Jak vyplývá ze socioekonomické analýzy města, tak populační vývoj a skladba obyvatelstva (zejména z hlediska vzdělanostní struktury a ekonomické úrovně) jsou hlavními důvody vysokého podílu obyvatel, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením. K tomu je nutné přidat odlehlost některých městských částí a vyšší podíl romského etnika v některých lokalitách.

V Ralsku existují dvě **sociálně vyloučené lokality** - Náhlov a Ploužnice. Jedná se o lokality, v nichž jsou identifikovány problémy s nezaměstnaností, se začleňováním národnostních (etnických) menšin a v návaznosti na to se sociálně-patologickými jevy. Velmi specifická je vzhledem k velké odlehlosti od ostatních sídel a podílu sociálně vyloučených zejména lokalita Náhlov (cca 130 vyloučených osob, z toho 50 nezletilých).

Město s podporou finančních prostředků z Rady vlády zřizuje dvě pracovní místa - terénní sociální pracovnice, které působí ve všech částech města a jejich náplní je kromě mapování sociální situace v komunitě také poradenství pro klienty při vyřizování úředních záležitostí a při jednání s institucemi. Spolupracují se školami, Místním centrem pro setkávání a nízkoprahovými zařízeními a sledují volnočasové aktivity. Jejich působení je pro občany Ralska velmi důležité a bylo by dobré zachovat jejich fungování i v budoucnu.

Služby sociálního poradenství (odborné sociální poradenství podle §37) – chybí jejich poskytování přímo v Ralsku, občané za nimi musí dojíždět, což je důvodem jejich malého využívání. Částečně může jejich úlohu nahradit působení sociálních pracovnic nebo základní poradenství zajišťované jinými poskytovateli sociálních služeb, nemůže ale nahradit speciální poradenství (ať už jde o rodinu, děti a mládež, závislosti, duševní zdraví atd.).

Další druhy sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu buď úplně chybí nebo jsou díky jejich horší dostupnosti velmi málo využívány a pro další období by bylo potřeba pokusit se o jejich zřízení přímo v Ralsku nebo alespoň zajistit jejich lepší přístupnost pro obyvatele města.

Jedná se o následující druhy služeb:

- Krizová pomoc
- Azylové ubytování (pro přechodné řešení nepříznivé osobní situace je k dispozici nejbližší v České Lípě nebo Mladé Boleslavi)
- Terénní programy – o jejich registraci uvažovalo i město, tato aktivita byla pozastavena, ale počítá se s registrací do konce roku 2015.
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (v regionu poskytuje Člověk v tísni, mohl by rozšířit služby na území Ralska, o registraci požádalo také o.s. LAMPA).

Služby zaměřené na **prevenci užívání návykových látek** poskytuje pro občany z území Ralska Most k naději (registrovaný poskytovatel služeb – terénních programů, poradenství, K-centrum v České Lípě a v Liberci), je ale omezena na občasnou návštěvu terénního pracovníka (cca 2x za měsíc) a to je vzhledem k vysokému počtu ohrožených osob (zejména mladistvých) nedostatečné.

Bylo by potřeba podrobněji zmapovat aktuální situaci ve městě, navrhnout potřebná opatření a zahájit jejich realizaci. V každém případě je nutné alespoň rozšířit působení terénních pracovníků a preventivních programů.

Děti, mládež a rodiny s dětmi

Na území města působí dva registrovaní poskytovatelé sociální služby, konkrétně se jedná o dvě **nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** (§62):

1) Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Drak – lokalita Náhlov.

Poskytovatel služby: Oblastní charita Most

Poskytuje sociální službu NZDM dle §62 a to v ambulantní i terénní formě. Terénní forma má územní působnost pro celé město Ralsko s přesahem také do Mimoně a Osečné.

2) Centrum LAMPA – lokalita Ploužnice.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež podle §62 provozuje také občanské sdružení LAMPA v Mimoně a dva dny v týdnu také v Ploužnici. Nabízí rovněž terénní programy podle §69.

Další specializované služby pro tyto cílové skupiny jsou dostupné v České Lípě, Mimoně a Liberci (raná péče, speciální poradenství atd.).

Pro občany Ralska (z dotčených cílových skupin) by bylo velmi dobré rozšířit nabídku služeb zejména o **sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** (§65), možná i v kombinaci s terénními programy.

Člověk v tísní uvažuje o rozšíření SAS i do lokality Ralsko - tento poskytovatel sociálních služeb již ve městě působí jako provozovatel předškolního klubu (okamžitá kapacita 8 dětí) a letních příměstských táborů. O registraci požádalo také o.s. LAMPA

Dostupnost sociálních služeb

Základní informace k dostupnosti sociálních služeb pro klienty z území Ralska vyplývají z dat obsažených v kap. A.3.2. Z těch je zřejmé, že některé služby jsou zajišťovány poskytovateli se sídlem přímo na území města, některé jsou zajišťovány poskytovateli, kteří mají sídlo v jiné části LK. U některých služeb to nijak nekomplikuje dostupnost služby, protože poskytovatel obsluhuje území přímo, u některých vybraných služeb se jeví vyšší potřeba existence poskytovatele přímo v území. Mezi takovými jsou např. poradenské služby, odlehčovací služby, sociálně aktivizační služby nebo terénní programy. Základním východiskem při zřizování jakékoliv nové služby je znalost reálné poptávky, počet oprávněných klientů a skutečná současná dostupnost takové služby pro zájmové území.

Město Ralsko je specifickou oblastí, kterou tvoří z 9 relativně autonomních částí, což v důsledku znamená potřebu (a riziko) řešení každé lokality jednotlivě. Z tohoto důvodu je velmi potřebné sociální služby koordinovat pro celé území a cíleně směřovat aktivity podle místních podmínek. Nutným parametrem při dalším rozhodování o rozvoji služeb je proto jejich reálná dopravní dostupnost pro občany z jednotlivých městských částí.

A.3.2 DATOVÁ ČÁST

Datová část popisu situace sociálních služeb pro občany města Ralsko je strukturována podobně jako při aktualizaci KP Ralsko v roce 2011 a to v duchu metodického přístupu, který je používán při zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a odpovídá krajské metodické příručce plánování sociálních služeb v LK.

Tabulka č. 4 Přehled druhů služeb (dle zákona o sociálních službách) pro spádové území města Ralsko

Druh služby	Sídlicí v Ralsku	dostupná v Mimoni	dostupná v ČL nebo LB
§ 37 sociální poradenství			A
§ 39 osobní asistence			A
§ 40 pečovatelská služba		A	
§ 42 průvodcovské a předčitatelské služby			A
§ 43 podpora samostatného bydlení			A
§ 44 odlehčovací služby			A
§ 45 centra denních služeb			A
§ 46 denní stacionáře			A
§ 47 týdenní stacionáře			A
§ 48 domovy pro osoby se zdravotním postižením			A
§ 49 domovy pro seniory		A	
§ 50 domovy se zvláštním režimem			A
§ 51 chráněné bydlení			A
§ 52 sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče			N
§ 54 raná péče			A
§ 55 telefonická krizová pomoc			A
§ 56 tlumočnické služby			A
§ 57 azylové domy			A
§ 59 kontaktní centra			A
§ 60 krizová pomoc			N
§ 60a intervenční centra			A
§ 61 nízkoprahová denní centra			A
§ 62 nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	A	A	
§ 63 noclehárny			A
§ 64 služby následné péče			A
§ 65 sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi			A
§ 66 sociálně aktivizační služby pro seniory a OZP			A
§ 67 sociálně terapeutické dílny			A
§ 68 terapeutické komunity			A
§ 69 terénní programy		A	A
§ 70 sociální rehabilitace			A

Tabulka č.5 Přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem nebo působností v Ralsku, kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů a reálně poskytují služby občanům města:

	Název poskytovatele	Poskytované druhy sociálních služeb (§)	Cílové skupiny uživatelů	Místo poskytování služby
1.	Oblastní charita Most	§62 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	děti a mládež	Ralsko - Náhlov
2.	Sociální služby města Mimoň	§40 pečovatelská služba	senioři	Mimoň
		§49 domov pro seniory	senioři	Mimoň
3.	Centrum pro zdravotně postižené LK	§37 odborné sociální poradenství	OZP	Česká Lípa
		§39 osobní asistence	OZP	Česká Lípa
		§44 odlehčovací služby	OZP	Česká Lípa
		§56 tlumočnické služby	OZP	Česká Lípa
4.	Denní a pobytové služby	§46 denní stacionář	OZP	Česká Lípa
5.	Farní charita	§62 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	děti a mládež	Česká Lípa
		dům pro matky s dětmi v nouzi	osoby ohrožené soc. vyloučením	Česká Lípa
6.	Fokus	§43 podpora samostatného bydlení	OZP	Liberec
7.	Maltéžská pomoc		OZP	Česká Lípa
8.	Středisko naděje	§57 azylový dům	osoby ohrožené soc. vyloučením	Mladá Boleslav
9.	Středisko pro ranou péči	§54 raná péče		Liberec
10.	Most k naději	§69 terénní programy	osoby závislé nebo ohrožené závislostí	Ralsko
		§59 kontaktní centra	osoby závislé nebo ohrožené závislostí	Česká Lípa / Liberec
11.	LAMPA o.s.	§62 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	děti a mládež	Mimoň / Plouznice

A.4 POPIS SITUACE V DALŠÍCH NAVAZUJÍCÍCH OBLASTECH (ŠKOLSTVÍ, ZDRAVOTNICTVÍ, BEZPEČNOST)

Obsahem této kapitoly je popis oblastí, které mají velmi úzkou spojitost se sociálními službami. Na základě odsouhlasené metodiky se jedná o tři navazující oblasti:

- školství (včetně volnočasových aktivit) – např. integrace dětí s handicapem, kapacita míst v MŠ a ZŠ umožňující návrat rodičů na pracovní trh apod.,
- zdravotnictví – např. dostatečná péče o potřebné, doplnění sociálních služeb apod.,
- bezpečnost – např. spolupráce s policií, zvýšená kriminalita a její prevence.

Školství a volnočasové aktivity

Na území Ralska je k dispozici jedno školské zařízení - ZŠ a MŠ Tomáše Ježka v Kuřívodech. Jeho kapacita je 40 dětí v MŠ (naplněna) a 50 dětí v ZŠ (nenaplněna, aktuálně 19 dětí v 1. - 3. třídě). Při škole je zřízena rovněž školní družina s kapacitou pro 30 dětí. Ve škole působí 2 asistentky pro zdravotně a sociálně znevýhodněné děti. Vzhledem k poměrně velkému procentu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami lze konstatovat nedostatečnou kapacitu pedagogických asistentů ve školách (týká se ZŠ Kuřívody, ZŠ Osečná i ZŠ Mimoň). Pro tuto skupinu dětí je důležitá pomoc předškolního klubu v Plouznici a Nízkoprahového zařízení v Náhlově.

Další děti z Ralska navštěvují školy v Mimoni (zejména děti z Plouznice, Borečku, Hradčan a Hvězdova), Osečné (děti z Náhlova) a Bělé pod Bezdězem. Město Ralsko přispívá Osečné za pobyt svých dětí v MŠ. Důvodů dojíždění dětí mimo město je více, patří mezi ně neúplná nabídka ZŠ v Kuřívodech (pouze 3 ročníky), dojížděčka rodičů za prací, umístění sourozenců a další důvody.

V uplynulých letech byla připravována rekonstrukce objektu tzv. ruské školy a zřízení školy v Plouznici, aby děti nemusely dojíždět jinam. Projekt byl připraven, prozatím ale nebyla zahájena jeho realizace, probíhá statické posuzování objektu. Rodičům z Plouznice školská zařízení v místě bydliště velmi chybí, zejména MŠ a první stupeň ZŠ.

Pro předškolní děti je v Kuřívodech k dispozici Dětský klub Brouček, jehož činnost je pravidelně finančně podporována z rozpočtu města. V plánu je výstavba montovaného objektu MŠ v Kuřívodech. Velká pozornost byla v uplynulém období věnována vybudování dětských hřišť v několika částech města, je však potřebné zajistit i do budoucna jejich provoz, údržbu a případné doplňování dalšími prvky. Připravené je rovněž vybudování dětského dopravního hřiště v Kuřívodech.

Ve městě působí také další subjekty, nabízející volnočasové programy:

- předškolní klub v Plouznici (zřizuje Člověk v tísní) – nedostatečná kapacita vzhledem k počtu potenciálních uživatelů,
- v uplynulém období se na programech pro děti podílela TOSARA – organizování letních táborů a víkendových aktivit. V současné době jsou tyto aktivity pozastaveny,
- Místní centrum pro setkávání v Kuřívodech,
- Občanské sdružení Bachtale,
- MŠ a ZŠ v Kuřívodech (zájmové kroužky),
- o.s. LAMPA – celoroční aktivity pro děti, prázdninové akce, komunitní práce, .

Nabízené volnočasové aktivity by bylo vhodné doplnit například o výuku cizích jazyků nebo hudební obory. Pro rodiče by mohla být zajímavá i nabídka doučování dětí.

Zdravotnictví

Na celém území města není k dispozici praktický lékař, pediatr, stomatolog ani žádná jiná lékařská ordinace. Chybí také lékárna. Tento stav lze hodnotit jako dlouhodobě velmi špatný a nabídku zdravotnických služeb jako nedostatečnou, zejména vzhledem k plánovanému dalšímu rozvoji města a navyšování počtu obyvatel. Za veškerými zdravotnickými službami musí občané Ralska dojíždět, nejbližší do zdravotního střediska v Mimoni, za dalšími specialisty pak do České Lípy nebo Liberce. Obyvatelé městské části Náhlov mají nejbližší dostupné služby v Osečné, z Kuřívod je možné dojíždět také do Bělé pod Bezdězem a z Horní Krupé do Mnichova Hradiště.

Zvláště potřebné by bylo zajištění lékařské služby v Ralsku pro cílovou skupinu seniorů – zvažovala se možnost zřízení ordinace nejlépe v Ploužnici, zatím se nepodařilo realizovat. Hledají se další možnosti, například využití závodních lékařů (KV Final) apod. Další možností, která by situaci mohla alespoň zčásti pomoci, by bylo zajištění dopravní služby, která by seniorům nabídla dopravu k lékaři a k dalším službám, včetně například lékárny apod.

Součástí Akčního plánu města je mj. vybudování „dům služeb“ v Kuřívodech, jehož součástí by vedle dalších služeb mohla být ordinace pro praktického lékaře. Podobné zařízení by mělo vzniknout také v Ploužnici, otázkou je finanční náročnost a zájem lékařů o využití těchto ordinací.

Bezpečnost

Díky preventivnímu působení Policie ČR, Městské policie Ralsko, služeb sociální prevence i volnočasových aktivit se daří držet stav kriminality a negativních jevů na přijatelné úrovni. Pocit bezpečí občanů zejména v problematických městských částech sice není na příliš vysoké úrovni, ale nedochází k žádným veřejným projevům nespokojenosti.

V uplynulém období byla věnována poměrně velká pozornost různým projektům v rámci Programu prevence kriminality. Jedním z nich byl projekt Svítání, jehož součástí byla podpora volnočasových a víkendových aktivit a také zřízení pozic 4 preventistů (asistentů prevence kriminality), spolupracujících s městskou policií. Jejich činnost je občany poměrně pozitivně hodnocena (chybí však objektivní vyhodnocení), otázka jejich budoucnosti bude záležet na zájmu a finančních možnostech města.

Dalším preventivně působícím opatřením, realizovaným v minulých letech, je kamerový systém zaměřený na ochranu veřejného i soukromého majetku a rovněž na ochranu problematických lokalit (konkrétně sídliště Kuřívody a Ploužnice).

Účelnost všech preventivních aktivit by měla být objektivně zhodnocena a pro další období by bylo velmi dobré pokračovat v aktivitách s největším skutečným dopadem na bezpečnostní situaci ve městě.

Pracovní příležitosti

V poslední době několik pozitivních signálů, které představují vznik nových pracovních míst – zkušební provoz společnosti KV Final v nově vybudovaném závodě nebo několik žádostí, týkajících se možnosti vybudování stravovacích kapacit.

A.5 ZJEDNODUŠENÁ SWOT ANALÝZA – ANALYTICKÉ ZÁVĚRY

Z důvodu přehlednosti a jednoduchosti pro další využití byly dílčí analytické závěry z předchozích kapitol shrnuty do dvou skupin výroků, tedy na jedné straně kladně hodnocené služby, zkušenosti a řešení (silné stránky), na druhé straně zápory, nedostatky a problémová místa v sociální oblasti (slabé stránky).

Dobré zkušenosti a šance do budoucna (+ POZITIVA)

- P1 Aktivní činnost komise KPSS a zavedený proces komunitního plánování
- P2 Nabídka a úroveň sociálních služeb pro seniory ve spolupráci s SSMM
- P3 Fungující nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Náhlově
- P4 Provoz dětského klubu Brouček v Kuřívodech
- P5 Činnost předškolního klubu v Ploužnici
- P6 Organizování volnočasových aktivit pro děti a mládež
- P7 Činnost Klubu seniorů
- P8 Působení terénních sociálních pracovníků
- P9 Existence aktivní skupiny osob se zájmem o sociální problematiku
- P10 Využívání existujících nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (VPP, RIP)
- P11 Nevyužité objekty pro bydlení i podnikatelské aktivity
- P12 Možnost založení sociálního podniku (pracovní příležitosti pro ohrožené skupiny, možná i potřebné služby pro občany)
- P13 Využívání neformální péče (sousedská výpomoc, rodina)
- P14 Působení asistentů prevence kriminality
- P15 Nabídka hřišť a volnočasových areálů pro děti a mládež

Identifikace problémových míst a hrozeb (- NEGATIVA)

- N1 Vysoký podíl nízkopříjmových osob a rodin
- N2 Špatná vzdělanostní struktura obyvatelstva
- N3 Malá nabídka pracovních příležitostí
- N4 Nízká podnikatelská aktivita ve městě
- N5 Velký počet nezaměstnaných obyvatel
- N6 Špatná dostupnost sociálních služeb pro obyvatele z odlehlých lokalit
- N7 Nižší míra informovanosti o sociálních službách
- N8 Nedostatečná osvěta zaměřená pro potřebné cílové skupiny
- N9 Nedostatečná nabídka druhů služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
- N10 Zapojení obyvatel romské menšiny do řešení problémů vyloučených lokalit
- N11 Hůře dostupné poradenské služby – chybí přímo v Ralsku
- N12 Chybějící sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- N13 Problematické řešení sociálně vyloučených lokalit
- N14 Malá koordinace řešení oblasti sociálních služeb s okolními městy a obcemi
- N15 Nezmapovaná drogová scéna ve městě
- N16 Nedostatečné zajištění preventivních protidrogových služeb
- N17 Chybějící zdravotnické služby v Ralsku
- N18 Nutnost dojíždění za službami mimo město
- N19 Velká roztržitost cílů dojížděky za službami
- N20 Riziko omezení terénní sociální práce
- N21 Malá nabídka alternativních služeb pro seniory a OZP - například odlehčovací služby
- N22 Malá podpora rodiny a nedostatečné vytváření prorodinného prostředí
- N23 Chybějící systémové řešení školských zařízení ve městě
- N24 Nedostatečná kapacita předškolních klubů

Návrhová část

Při zpracování Návrhové části byly v maximální možné míře využity závěry a výstupy monitoringu plnění KP a podklady vzešlé z práce na aktualizaci Analytické části KP.

Při zpracování návrhové části bude zajištěna provázanost na SWOT analýzu a zásadní analytické závěry – u každého opatření je uvedena vazba na konkrétní bod analytických závěrů (P / N).

Dlouhodobá vize a strategické cíle představují dlouhodobější výhled řešení, rozvojová opatření se stanovenou důležitostí zahrnují způsob jak postupně dlouhodobý výhled naplnit. Na vizi a strategické cíle pak navazují opatření pro nejbližší období a systémová podpora plnění plánu, tedy činnosti, které lze souhrnně označit jako operativu.

Při zpracování návrhové části byla zajištěna vazba na aktuální Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a akční plán pro poslední období.

Návrhová část KP byla zpracována rovněž ve vazbě na Strategický plán sociálního začleňování (SPSZ), který byl aktualizován a schválen v říjnu 2015. Tento SPSZ obsahuje celou škálu priorit a opatření, řazených do 4 základních oblastí (vzdělávání, zaměstnávání, bydlení a bezpečí). Ve vztahu ke komunitnímu plánu je nutno jej chápat jako nástroj se širším záběrem, který zmiňuje možnosti řešení různorodých problémů, z nichž ale mnohé leží mimo reálné možnosti ovlivnění ze strany místní samosprávy nebo místních iniciativ.

Metodická východiska

- metodika vychází z doporučených celostátních metodik pro komunitní plánování (vydané MPSV), z obecně platných zásad strategického plánování a rovněž ze zkušeností týmu zpracovatelů s řešením obdobných zakázek,
- zpracování NČ KP (struktura dokumentu, postup zpracování, datová struktura, použitá terminologie, časové horizonty, atd.) vychází z metodiky použité pro Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji (SPRSS LK), která je dále upravena a konkretizována pro předmětné použití, tj. zpracování Návrhové části Komunitního plánu sociálních služeb města Ralsko,
- zpracování je v souladu s doporučeními v Krajské metodické příručce plánování rozvoje sociálních služeb v LK, ovšem s ohledem na místní specifika území.

B.1 DLOUHODOBÁ VIZE

Dlouhodobá vize byla převzata z dosud platného komunitního plánu. Je důležitým vyjádřením nejzásadnějších představ o budoucnosti, předloženým v podobě jednoduchých a výstižných „hesel“. Návrh vize vychází ze zásadních analytických závěrů a rovněž z návrhů členů odborných pracovních skupin. Celá návrhová část KPR by se měla stát podkladem pro další konkrétní rozhodování vedení města o jednotlivých rozvojových opatřeních. Dále by měla být podpůrným a stabilizujícím prvkem ve vztahu obyvatel území, poskytovatelů sociálních služeb, jejich zřizovatelů, Libereckého kraje a obcí samotných k dalšímu směřování rozvoje sociální oblasti.

Dlouhodobá vize:

(jaký by měl být stav v roce 2030)

Město Ralsko vyřešilo problémy spojené se sociální exkluzí a má stabilizovanou sociální strukturu obyvatelstva. Funguje zde kvalitní síť sociálních služeb orientovaných především na prevenci sociálního vyloučení. Potřeby ostatních cílových sociálních skupin jsou v dostatečné míře zajištěny primárně v přirozeném prostředí. K dispozici je síť služeb terénních, ambulantních i pobytových.

Město Ralsko je územně integrovaným celkem s funkčními socioekonomickými vazbami. Je městem s dominantní obytnou a rekreační funkcí, rostoucím počtem obyvatel a stabilizovanou demografickou strukturou.

B.2 STRATEGICKÉ CÍLE A ROZVOJOVÁ OPATŘENÍ PRO OBDOBÍ 2016-2020

Na základě zásadních analytických závěrů a formulované vize byly navrženy čtyři strategické cíle pro plnění do roku 2020. U každého strategického cíle byla navržena rozvojová opatření pro jeho naplnění. Pořadí strategických cílů nevyjadřuje preferenci jednotlivých témat, ale slouží jen pro orientaci a pro lepší strukturování další práce.

B.2.1 PŘEHLED STRATEGICKÝCH CÍLŮ A INDIKÁTORŮ JEJICH PLNĚNÍ

Strategické cíle:

SC1 – Zajištění služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a fungující prevence vzniku sociálního vyloučení

Indikátory plnění:

- Počet volnočasových programů a aktivit
- Počet realizovaných preventivních programů
- Počet nově vznikajících problémových situací
- Vnímání pocitu bezpečí
- Stav kriminality (počet trestných činů a přestupků)
- Počet ohrožených lokalit
- Počet míst pro VPP
- Počet terénních pracovníků
- Počet kontaktů – využitelnost sociální služby (efektivita programu)

SC2 – Dostatečná nabídka služeb pro navyšující se počet obyvatel v seniorském věku a zvýšení kvality života osob se zdravotním postižením

Indikátory plnění:

- Uspokojení poptávky po odpovídajících sociálních službách
- Dobrá územní dostupnost služeb
- Počet klientů se zájmem o odběr služeb
- Zvýšení počtu alternativních druhů služeb a jejich využívání

SC3 - Dobrá dostupnost informací a osvěta v oblasti sociálních služeb

Indikátory plnění:

- Počet uspořádaných informačních a osvětových akcí
- Počet neuspokojených klientů
- Pravidelně aktualizované www stránky
- Vydávání pravidelně aktualizovaných materiálů
- Vydávání informačních materiálů pro klienty specifických cílových skupin

SC4 – Funkční koordinace a plánování sociálních a navazujících služeb, včetně volnočasových aktivit pro různé cílové skupiny

Indikátory plnění:

Trvale funkční proces komunitního plánování

Pravidelná činnost komise KP

Fungující koordinace služeb v regionu

Pravidelná setkání se zástupci okolních města a obcí

Počet akcí

Počet míst pro pořádání volnočasových aktivit

B.2.2 ROZVOJOVÁ OPATŘENÍ

Strategický cíl SC1

Zajištění služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a fungující prevence vzniku sociálního vyloučení

Rozvojová opatření k naplnění strategického cíle SC1:

Op1-1

Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro osoby a skupiny ohrožené sociálním vyloučením

Zejména se jedná o udržení a případné posílení kapacit nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, která působí v Náhlově a v Ploužnici. V terénní formě by NZDM měla pokrývat celou zájmovou oblast, tzn. včetně všech odlehlých částí města. Součástí opatření je také podpora komunitní práce, terénních programů a dalších forem pomoci této cílové skupině.

Vazba na analytické závěry: P3, N6, N9, N13

Vazba na další opatření: Op1-2, Op1-4

Op1-2

Realizace podpůrných a preventivních programů pro nízkopříjmové osoby a rodiny

Opatření zahrnuje podporu různých forem pomoci nízkopříjmovým osobám a rodinám, včetně osvětových a vzdělávacích (zaměřených na finanční gramotnost, sociální návyky, výchovu k práci, prevenci sociálně patologických jevů atd.). Cílem opatření je snížení rizik spojených se zvyšováním počtu osob s nedostatečným příjmem, jejich podchycení dříve než způsobí další negativní jevy, a to jak v obecné rovině působení a aktivizaci této cílové skupiny, tak i konkrétní řešení potřebných osob a rodin. Na realizaci opatření se v koordinaci sociálních pracovníků města budou podílet také neziskové organizace, veřejné instituce i poskytovatelé služeb.

Vazba na analytické závěry: P8, N1, N2, N5, N8, N20

Vazba na další opatření: Op1-1, Op1-4, Op1-7

Op1-3

Zajištění služby odborného sociálního poradenství působící přímo v Ralsku

Z analýzy současného stavu vyplynula potřeba zajistit dostupnost služeb odborné sociální poradny (zejména se zaměřením na občanské a rodinné poradenství) přímo na území města. V první fázi plnění je potřebné projednat tuto možnost s některým ze stávajících regionálních poskytovatelů této sociální služby (podle §37), který by mohl rozšířit svoji činnost. Následně bude nutné připravit vhodné prostory pro fungování poradny (mohlo by být spojeno s jinou podobnou aktivitou) a stanovit časový rozsah dostupnosti služby (alespoň 1 den v týdnu).

Zahájení činnosti poradny (v případě hladkého průběhu přípravné fáze) – v druhém pololetí roku 2016.

Vazba na analytické závěry: N6, N11, N18
Vazba na další opatření: Op1-2

Op1-4

Zřízení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi

Nabídka této služby přímo ve městě dosud chybí, zájem o ni již projevili dva poskytovatelé. Její působení bude potřebné dobře zkoordinovat s dalšími službami – NZDM, terénními programy i nabídkou předškolních klubů a dalších volnočasových aktivit (aby byla dobře pokryta celá poptávka, a to z hlediska lokalit, času i činnosti). Pro činnost SAS v ambulantní formě (i jako zázemí pro terénní formu služby) je potřebné zajištění odpovídajících prostor, je možné spojení i s jinými podobnými službami pro občany. Jako první krok bude provedeno šetření reálné potřeby služby v ohrožených cílových skupinách.

Vazba na analytické závěry: N12, N22
Vazba na další opatření: Op1-1

Op1-5

Podpora protidrogových služeb a preventivních programů v oblasti závislostí

Součástí opatření je v první fázi doplnění informací o skutečné situaci v oblasti závislostí (včetně aktuálního zmapování drogové scény ve městě). Následným krokem bude návrh optimalizace služeb, a to jak v působení mezi uživateli drog a osobami závislými, tak zejména v prevenci šíření závislostí v ohrožených cílových skupinách a lokalitách. Nutnou podmínkou je úzká spolupráce s poskytovateli registrovaných sociálních služeb (Most k naději, Advaita a další) a koordinace činnosti s dalšími institucemi a organizacemi, které v Ralsku působí v oblasti komunitní a terénní práce.

Vazba na analytické závěry: N15, N16, N8
Vazba na další opatření: Op1-2

Op1-6

Větší zapojení romských obyvatel do řešení situace ve vyloučených lokalitách

Cílem opatření je navázat na příklady dobré praxe a podpořit všechny druhy aktivit, které zapojí občany romské menšiny do veřejného života. Zejména je to potřebné v oblasti prevence kriminality a zvyšování pocitu bezpečí občanů města, veřejného pořádku, využívání sociálních služeb a programů pro rodiny, prevence vzniku negativních jevů (závislosti, záškoláctví, apod.).

Vazba na analytické závěry: N10
Vazba na další opatření: Op1-1, Op1-2

Op1-7

Podpora zaměstnanosti (VPP apod.)

Pokračovat v podpoře nástrojů, které přispívají ke zvýšení zaměstnanosti především osob s nízkou nebo žádnou kvalifikací. Zřizování míst VPP (veřejně prospěšné práce), ve spolupráci s Úřadem práce využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, mj. v rámci projektů podporovaných z Evropského sociálního fondu prostřednictvím operačního programu Zaměstnanost. Možnost zřízení a podpory sociálního podniku, který by zaměstnával osoby problematicky se uplatňující na trhu práce.

Vazba na analytické závěry: P10, P11, P12, N2, N3, N4, N5

Vazba na další opatření: Op1-2

Strategický cíl SC2

Dostatečná nabídka služeb pro navyšující se počet obyvatel v seniorském věku a zvýšení kvality života osob se zdravotním postižením

Rozvojová opatření k naplnění strategického cíle SC2:

Op2-1

Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Zejména se jedná o udržení a posílení kapacit stávajících služeb, poskytovaných pro občany Ralska SSMM. Během návrhového období (do roku 2020) lze očekávat nárůst potřeby služeb pro seniory (pečovatelská služba, domov pro seniory) cca o 20%. Služby v terénní formě (v přirozeném prostředí klientů) by měly pokrývat celou zájmovou oblast, tzn. včetně všech odlehklých částí města. Součástí opatření je také podpora udržení (případně rozšíření nabídky) služeb, dostupných v České Lípě a dalších forem pomoci těmto cílovým skupinám, včetně podpory osob pečujících, sousedské výpomoci a tzv. sdílené péče (kombinace profesionálních služeb a neformální pomoci v domácím prostředí).

Vazba na analytické závěry: P2, P13, N18

Vazba na další opatření: Op2-2, Op2-4

Op2-2

Podpora seniorských aktivit

Pokračování realizace aktivit, které podporují aktivní život seniorů (klub seniorů, osvětové programy, zapojení do veřejného života). Podpora vzniku nových, včetně zajištění odpovídajících prostorových podmínek atd.

Vazba na analytické závěry: P7, N6, N9, N13

Vazba na další opatření: Op2-1

Op2-3

Zřízení odlehčovacích služeb v Ralsku

Potřebnost zřízení odlehčovacích služeb přímo v místě vyplynula z projednání analytické části KP. Služba je dosud dostupná nejbližší v České Lípě a nemá dostatečnou kapacitu. Pro realizaci tohoto opatření je nutné zahájit jednání o možnosti zřízení pobočky se stávajícím poskytovatelem (Centrum pro zdravotně postižené LK), případně hledat jiného partnera. Následně bude nutné připravit vhodné prostory pro fungování a stanovit časový rozsah dostupnosti služby.

Vazba na analytické závěry: N21, N18, N19

Vazba na další opatření: Op2-1

Op2-4

Zavedení dopravní služby pro občany

Nabídka dopravních služeb pro občany – dojíždka k lékaři, za sociálními službami, do lékárny, na úřady atd. Prvním krokem musí být zjištění reálného zájmu o tuto službu mezi občany. V další fázi by měl být vyhledán partner, který by byl provozovatelem služby. Nákup vozidla z městského rozpočtu se nepředpokládá.

Využití vozidla by mohlo být i pro další aktivity občanů Ralska (například sportovní družstva, škola, klub seniorů, výjezdy dětí na kulturní akce apod.) – včetně možné koordinace s využitím vozidel města. Nutné bude stanovení pravidel a podmínek použití služby (cena, časy, možnost objednání apod.). Lze využít dobrých zkušeností z jiných měst a obcí.

Vazba na analytické závěry: N18, N19

Vazba na další opatření: Op2-2

Op2-5

Zajištění ordinace praktického lékaře v Ralsku

Vzhledem k očekávanému navyšování celkového počtu obyvatel města a rovněž nárůstu počtu občanů v seniorské kategorii bude nutné zajištění zdravotnických služeb přímo ve městě. Prvním krokem by mělo být zřízení ordinace praktického lékaře, do roku 2020 by bylo vhodné uvažovat také o ordinaci dětského lékaře.

Pro realizaci opatření je potřebné intenzivně jednat s lékaři v okolí, případně hledat jiného partnera například ve spolupráci s místními zaměstnavateli. Město by mělo podpořit zřízení ordinace (vhodný nebytový prostor – již dříve bylo uvažováno s prostorem v bývalé ruské škole v Ploužnici) a dohodnout rozsah služeb (předpoklad jeho postupného navyšování). Důležité bude rozhodnutí o umístění ordinace (za optimální pro první ordinaci se jeví Kuřívody, pro případnou další pak Ploužnice).

Vazba na analytické závěry: N17, N18, N19

Vazba na další opatření: Op2-1

Op2-6

Podpora bezbariérových cest a přístupů

Vytváření co nejlepších podmínek pro pohyb osob se zdravotním postižením na území města – veřejné budovy, školy, školská, kulturní a další zařízení, zastávky atd. Stanovení priorit v rámci území. Popis problémových míst a návrh programu jejich odstraňování.

Vazba na analytické závěry:

Vazba na další opatření: Op2-2

Strategický cíl SC3

Dobrá dostupnost informací a osvěta v oblasti sociálních služeb

Rozvojová opatření k naplnění strategického cíle SC3:

Op3-1

Přehled služeb pro občany Ralska

Výstupem tohoto opatření bude přehled obsahující seznam poskytovatelů sociálních služeb působících ve městě a jeho okolí, jejichž kapacity mohou využívat i občané města Ralsko. Tento informační materiál by měl obsahovat základní údaje o poskytovaných službách, řešených sociálních situacích a kontaktní údaje. Materiál v tištěné verzi (jednoduchý čb tisk) by měl být zdarma k dispozici na všech veřejných místech a v elektronické formě na www stránkách města (s možností odkazů ze stránek dalších subjektů – například poskytovatelů služeb, okolních obcí apod.). Součástí plnění opatření budou výstupy zpracované vhodnou formou i pro klienty specifických cílových skupin.

Aktuálnost přehledu bude pravidelně sledována (nejméně 1x za rok) a budou provedeny opravy a tisk aktuální verze.

Vazba na analytické závěry: N7, N8

Vazba na další opatření:

Op3-2

Podpora pořádání osvětových a informačních akcí pro veřejnost

Podpora může být poskytnuta formou zvýhodněného nájmu pořadatelům takových akcí, aktivním zapojením do přípravných prací spojených s organizováním akcí. Opatření bude naplňováno ve spolupráci s neziskovými organizacemi, poskytovateli služeb a dalšími institucemi.

Vazba na analytické závěry: N7, N8, P9

Vazba na další opatření: Op1-2, Op2-2

Strategický cíl SC4**Funkční koordinace a plánování sociálních a navazujících služeb, včetně volnočasových aktivit pro různé cílové skupiny**

Rozvojová opatření k naplnění strategického cíle SC4:

Op4-1**Trvalé udržení procesu komunitního plánování**

Náplní opatření bude pokračování činnosti komise pro komunitní plánování, získání dalších osob a subjektů pro spolupráci v procesu KP, větší zapojení zástupců samosprávy a neziskových organizací. Koordinace s aktivitami realizovanými v rámci partnerství při realizaci Strategického plánu sociálního začleňování. Pravidelný monitoring plnění KP a jeho aktualizace.

Součástí plnění tohoto opatření je rovněž zvýšení kontaktů a spolupráce s okolními městy a obcemi v regionu. Vhodná by byla pravidelná společná setkání a koordinace přípravy komunitních plánů i spolupráce při jejich realizaci – společná řešení sociálních služeb pro občany regionu apod.

Vazba na analytické závěry: N13, N14, N18, P1, P9

Vazba na další opatření: všechna Op

Op4-2**Zvýšení kapacity předškolních klubů**

Užitečnost předškolních klubů a potřebnost navýšení jejich kapacit vyplynula z projednání analytické části KP a pozitivního hodnocení fungujících klubů. Je potřebné doplnit skutečná čísla včetně prognózy vývoje počtu dětí v dalších letech. Důležitým faktorem, který bude ovlivňovat potřebnost kapacit předškolních klubů je zavedení povinného posledního ročníku MŠ. Činnost klubů ve vazbě na další poskytované služby je významnou pomocí pro rodiny s dětmi, které jsou z nejrůznějších důvodů ohrožené sociálním vyloučením a velmi dobrou prevencí sociálně patologických jevů.

Vazba na analytické závěry: N24, N13, P5

Vazba na další opatření: Op1-1, Op4-6

Op4-3**Podpora opatření vedoucích ke zvýšení pocitu bezpečí občanů**

Pokračování aktivit dříve realizovaných v rámci programů prevence kriminality. Rozšiřování preventivního působení Městské policie, spolupráce s Policií ČR, rozšíření a zdokonalení kamerového systému, udržení pozic asistentů prevence kriminality a jejich využití pro další preventivní úkoly (například zajištění bezpečnosti chodců, zvláště dětí). V roce 2016 by mělo proběhnout šetření pocitu bezpečí občanů a měla by být podána také žádost na pokračování programu prevence kriminality.

Vazba na analytické závěry: N13, P14

Vazba na další opatření:

Op4-4 Podpora volnočasových aktivit

Pokračování podpory volnočasových aktivit v několika formách:

- a) bezplatné poskytování prostor pro volnočasové aktivity organizované různými subjekty,
- b) údržba hřišť a prostorů pro volnočasové aktivity,
- c) příprava a vybudování dalších míst pro volnočasové aktivity,
- d) finanční podpora aktivit (z městského rozpočtu),
- e) podpora vzniku projektů pro získání dotací z ESF a dalších zdrojů.

Vazba na analytické závěry: N9, N22, P6, P15

Vazba na další opatření: Op1-1, Op4-6, Op4-2

Op4-5 Podpora dětského klubu Brouček

Pokračování podpory velmi potřebného a pozitivně hodnoceného zařízení (mikrojeslí).

Vazba na analytické závěry: P4, N22

Vazba na další opatření: Op1-4, Op1-7, Op4-4

Op4-6 Systémové řešení školství v Ralsku

Cílem opatření je systémové řešení mateřského a základního školství pro občany města, včetně zřizování školských zařízení na území města a spolupráce s okolními městy a obcemi. V rámci tohoto opatření by měla být zpracována a projednána koncepce, zahrnující analýzu stavu, názory občanů, dlouhodobou vizi, střednědobé cíle (do roku 2020) a konkrétní kroky vedoucí k naplnění stanovených cílů. Zejména by měly být řešeny následující okruhy otázek:

- prognóza vývoje počtu dětí (pro MŠ a ZŠ),
- dojíždění dětí z odlehlých částí města,
- řešení specifických potřeb dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí,
- možnosti zvýšení kapacity MŠ a ZŠ Kuřívody,
- zřízení MŠ v Ploužnici,
- zřízení ZŠ v Ploužnici,
- koordinace s okolními obcemi (Mimoň, Osečná, Bělá pod Bezdězem),
- kvalita výchovy a vzdělávání poskytovaných školami,
- programy doučování žáků ZŠ,
- předškolní příprava.

Vazba na analytické závěry: N23, N2, N19

Vazba na další opatření:

B.3 ČASOVÝ PLÁN REALIZACE OPATŘENÍ

Časový plán realizace bude potřebné dále upřesňovat po určení priorit jednotlivých opatření a po určení orientačních časových a finančních předpokladů realizace navržených opatření.

opatření		rok					poznámka
číslo	název	2016	2017	2018	2019	2020	
Op1-1	Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro osoby a skupiny ohrožené sociálním vyloučením						
Op1-2	Realizace podpůrných a preventivních programů pro nízkopříjmové osoby a rodiny						
Op1-3	Zajištění služby odborného sociálního poradenství působící přímo v Ralsku						
Op1-4	Zřízení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi						
Op1-5	Podpora protidrogových služeb a preventivních programů v oblasti závislostí						
Op1-6	Větší zapojení romských obyvatel do řešení situace ve vyloučených lokalitách						
Op1-7	Podpora zaměstnanosti (VPP apod.)						
Op2-1	Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením						
Op2-2	Podpora seniorských aktivit						
Op2-3	Zřízení odlehčovacích služeb v Ralsku						
Op2-4	Zavedení dopravní služby pro občany						
Op2-5	Zajištění ordinace praktického lékaře v Ralsku						
Op2-6	Podpora bezbariérových cest a přístupů						
Op3-1	Přehled služeb pro občany Ralska						
Op3-2	Podpora pořádání osvětových a informačních akcí pro veřejnost						
Op4-1	Trvalé udržení procesu komunitního plánování						
Op4-2	Zvýšení kapacity předškolních klubů						
Op4-3	Podpora opatření vedoucích ke zvýšení pocitu bezpečí občanů						
Op4-4	Podpora volnočasových aktivit						
Op4-5	Podpora dětského klubu Brouček						
Op4-6	Systémové řešení školství v Ralsku						

B.4 STANOVENÍ PRIORITY PRO REALIZACI OPATŘENÍ V OBDOBÍ 2016-2020

Stanovení priorit proběhlo formou hodnocení členy komise a zastupitelstva města, lze ho brát jako doporučující stanovisko pro další práci při realizaci komunitního plánu.

STANOVENÍ DŮLEŽITOSTI (PRIORIZACE) OPATŘENÍ											
označení	název opatření	1	2	3	4	5	6	7	součet	pořadí	průměr
Op4-6	Systémové řešení školství v Ralsku	3	8	1	1	6	1	1	21	1.	3,00
Op4-3	Podpora opatření vedoucích ke zvýšení pocitu bezpečí občanů	6	10	3	3	14	3	9	48	2.	6,86
Op1-1	Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro osoby a skupiny ohrožené sociálním	21	4	7	7	3	5	3	50	3.	7,14
Op1-7	Podpora zaměstnanosti (VPP apod.)	1	2	12	12	7	4	12	50	3.	7,14
Op4-5	Podpora dětského klubu Brouček	5	6	11	11	5	2	11	51	5.	7,29
Op1-3	Zajištění služby odborného sociálního poradenství působící přímo v Ralsku	11	13	6	6	1	15	2	54	6.	7,71
Op2-5	Zajištění ordinace praktického lékaře v Ralsku	14	1	2	2	13	16	7	55	7.	7,86
Op4-4	Podpora volnočasových aktivit	4	3	9	9	11	13	10	59	8.	8,43
Op2-1	Zajištění dlouhodobé udržitelnosti existujících sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	19	5	5	5	16	10	5	65	9.	9,29
Op1-5	Podpora protidrogových služeb a preventivních programů v oblasti závislostí	9	21	8	8	9	8	4	67	10.	9,57
Op4-1	Trvalé udržení procesu komunitního plánování	2	12	4	4	20	18	8	68	11.	9,71
Op4-2	Zvýšení kapacity předškolních klubů	7	9	13	13	10	12	20	84	12.	12,00
Op1-4	Zřízení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi	18	15	15	15	4	6	13	86	13.	12,29
Op1-6	Větší zapojení romských obyvatel do řešení situace ve vyloučených lokalitách	8	20	16	16	8	7	17	92	14.	13,14
Op1-2	Realizace podpůrných a preventivních programů pro nízkopříjmové osoby a rodiny	17	19	14	14	2	14	16	96	15.	13,71
Op2-4	Zavedení dopravní služby pro občany	13	11	18	18	12	11	18	101	16.	14,43
Op3-2	Podpora pořádání osvětových a informačních akcí pro veřejnost	10	17	10	10	19	17	19	102	17.	14,57
Op2-2	Podpora seniorských aktivit	12	7	21	21	15	21	6	103	18.	14,71
Op2-3	Zřízení odlehčovacích služeb v Ralsku	20	16	17	17	17	9	14	110	19.	15,71
Op3-1	Přehled služeb pro občany Ralska	15	14	20	20	18	19	21	127	20.	18,14
Op2-6	Podpora bezbariérových cest a přístupů	16	18	19	19	21	20	15	128	21.	18,29

C. DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ POSTUP

V návaznosti na projednávání komunitního plánu byl připraven návrh 3 **dotazníků pro zjištění názoru občanů**.

Dotazník č.1 je určen nejširší veřejnosti a obsahuje otázky zaměřené na potřebnost některých služeb a aktivit, které jsou zahrnuty v návrhu opatření tohoto plánu. Další dva dotazníky jsou zaměřeny na zjištění reálné potřebnosti dvou konkrétních druhů sociálních služeb (SAS pro děti a mládež + odlehčovací služby) a jsou určeny pro cílené šetření v příslušné cílové skupině potenciálních klientů těchto služeb.

Návrh zjednodušeného akčního plánu (pro rok 2016) by měl být zpracován v návaznosti na projednání a schválení Komunitního plánu, tj. zejména po potvrzení navržených cílů a opatření KP, včetně jejich priorit a časového plánu.

Zjednodušený akční plán by měl obsahovat (minimálně):

- výběr rozvojových opatření k realizaci v nejbližším období (rok 2016),
- podrobnější popis opatření,
- odpovědnost za jejich plnění (subjekt / osoba odpovědná za plnění opatření + další potřební partneři),
- financování – požadavky na městský rozpočet a jiné zdroje,
- termíny plnění.

Součástí dalšího doporučeného postupu je také **pravidelné hodnocení** (monitoring) plnění KP, které by mělo probíhat 1x ročně. Jeho výstupy by měly být následně využity pro případnou aktualizaci a změny Komunitního plánu a rovněž pro zpracování zjednodušeného akčního plánu pro další rok.

Zpracovatelé KP děkují za spolupráci všem, kteří se podíleli na vzniku tohoto dokumentu, zejména členům Komise pro komunitní plánování sociálních služeb města Ralsko.